

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. K. 2017-10-05 SKUNDO**

2017 m. gruodžio 11 d. Nr. S- 253 (7-219/2017)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:
komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Galiauskaitės
Martyno Endrijaičio
Rasos Stravinskaitės – pranešėja
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės

sekretoriaujant
dalyvaujant mokesčių administratoriaus atstovei
mokesčių mokėtojui ir jo atstovei

Ramutei Matkevičienei
J. N.
A. K. , advokatei J. V. , A. N.

2017 m. lapkričio 21 d. posėdyje išnagrinėjusi A. K. (toliau – Pareiškėjas) 2017-10-05 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2017-09-15 sprendimo Nr. (21.131-31-5) FR0682-375 dėl patikrinimo akto tvirtinimo, n u s t a t ė:

Inspekcija 2017-09-15 sprendimu Nr. (21.131-31-5) FR0682-375 atnaujino Pareiškėjo 2017-07-27 pastabų nagrinėjimą, patvirtino Inspekcijos 2017-06-28 patikrinimo aktu Nr. (21.60-32)-FR0680-294 apskaičiuotą 14 277,40 Eur gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), apskaičiavo 7 810,19 Eur GPM delspinigius, skyrė 4 283 Eur GPM baudą (buvo atliktas Pareiškėjo GPM apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo patikrinimas už 2010–2012 metus ir 2017-06-28 surašytas patikrinimo aktas Nr. (21.60-32)-FR0680-294). Sprendime pabrėžta, jog patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjui ir jo sutuoktinei A. N. per 2010–2012 metus trūko pajamų patirtoms išlaidoms pagrįsti, t. y. 2010 m. išlaidos 168 111,87 Lt viršijo gautas pajamas, 2011 m. išlaidos 240 843,09 Lt viršijo gautas pajamas bei 2012 m. išlaidos 248 352,57 Lt viršijo gautas pajamas. Tokiu būdu, nustatius, jog Pareiškėjo patirtos išlaidos viršijo pajamas, buvo konstatuota, kad mokesčių mokėtojas turėjo įstatymo nustatyta tvarka neapmokestintų pajamų, buvo apskaičiuotas GPM.

I. Dėl patikrinimo metu nustatytų faktinių aplinkybių

Pažymėta, kad Pareiškėjas nuo 2009-07-06 yra pensininkas, prieš tai Pareiškėjas nuo 2007-12-03 iki 2008-12-09 dirbo UAB „S2“, nuo 1997-03-03 iki 2001-07-17 – UAB „A3“, nuo 1995-01-01 iki 1997-02-25 – bendroje Lietuvos–Baltarusijos–Rusijos įmonėje UAB „L1“.

Pareiškėjo sutuoktinė nuo 2006-10-03 yra pensininkė, laikotarpiu nuo 2005-06-15 iki 2011-12-13 dirbo UAB „S1“, nuo 2006-02-03 iki 2011-12-16 – UAB „A2“, nuo 2009-03-20 iki 2010-06-07 – UAB „A3“, nuo 2009-05-20 iki 2011-12-13 – UAB „T2“, nuo 2009-05-21 iki 2011-12-16 – UAB „T1“, nuo 2009-05-21 iki 2011-12-16 – UAB „G1“, nuo 2009-07-02 iki

2012-05-17 – UAB „T3“, nuo 2010-04-14 iki 2011-12-16 – UAB „M1“, nuo 2010-09-27 iki 2011-12-13 – UAB „A3“, nuo 2011-07-26 iki 2012-05-15 – UAB „T4“.

Inspekcijos duomenimis, Pareiškėjas nėra pateikęs metinių pajamų mokesčio deklaracijų (forma GPM308) už 2010–2012 metus, nėra teikęs vienkartinės gyventojų 2003-12-31 turėto turto deklaracijos (forma FR0593) ir piniginių lėšų nedeklaravo. Pareiškėjo sutuoktinė yra pateikusi metinę pajamų mokesčio deklaraciją už 2012 metus (pateikta 2013-04-25) bei deklaraciją už 2011 metus (pateikta 2016-01-13; atmesta dėl vykstančio mokestinio patikrinimo).

Nurodyta, kad Pareiškėjo sutuoktinė buvo bendrovių: UAB „A1“ (100 proc. nuo 2006-01-19), UAB „T3“ (100 proc. nuo 2009-06-25) ir UAB „T2“ (100 proc. nuo 2009-05-19) akcininkė. Pareiškėjas individualios veiklos nebuvo įregistravęs, o sutuoktinė nuo 2007-05-18 buvo įregistravusi individualią veiklą „Poilsiautojų ir kita trumpalaikio apgyvendinimo veikla“. Sutuoktiniai nebuvo PVM mokėtojai.

Inspekcijos duomenis, Pareiškėjas 2007 metais gavo 710 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas (išskaičiuotas 105 Lt GPM), o 2008 m. – 9 487,28 Lt (1 355 Lt GPM). Pareiškėjo sutuoktinė per 2005 metus gavo 5 007,43 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas (išskaičiuota 1 425 Lt GPM); 2006 m. – 10 015,82 Lt (1 601 Lt GPM), 2007 m. – 7 450,49 Lt (1 008 Lt GPM), 2008 m. – 12 706,44 Lt (1 438 Lt GPM), 2009 m. – 11 511,17 Lt (1 186 Lt GPM), 2010 m. – 7 249,90 Lt (1 087 Lt GPM), 2011 m. – 8 508 Lt (1 277 Lt GPM). Be to, sutuoktiniai, būdami pensininkais, per 2005–2011 metus gavo senatvės pensijos išmokų už 39 480,73 Lt (Pareiškėjo sutuoktinė) ir 15 742,60 Lt (Pareiškėjas).

Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad sutuoktiniai turėjo ne vieną nekilnojamojo turto objektą, t. y. buvo įsigiję (2006-08-10) žemės sklypą Molėtų rajone už 35 000 Lt; butą adresu: (duomenys neskelbtini) (1995-09-21, kaina nenurodyta); butą adresu: (duomenys neskelbtini) (1994-12-01, kaina nenurodyta); butą adresu (duomenys neskelbtini) už 133 035 Lt; garažą (2000-12-22) už 25 000 Lt; kitą nekilnojamąjį turtą (2003-04-14; kaina nenurodyta); parduotuvę (2003-04-14; už 37 500 Lt; sūnus padovanojo (2007-03-27) žemės sklypą (kuris buvo įsigytas už 170 000 Lt; padovanotas už 8 612 Lt). Be to, tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjas ir jo sutuoktinė buvo įsigiję nekilnojamojo turto už 438 370 Lt:

1) pagal 2010-08-23 žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – 2010-08-23 Sutartis) nusipirko iš Č. S. 2,05 ha žemės sklypą, esantį (duomenys neskelbtini). sav., už 25 000 Lt (sumokėta grynaisiais pinigais);

2) pagal 2011-11-23 pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – 2011-11-23 Sutartis Nr. 1) nusipirko iš UAB „A1“ 49,27 kv. m, 51 proc. baigtumo butą, esantį (duomenys neskelbtini), už 88 686 Lt. Taip pat pagal 2011-11-23 pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – 2011-11-23 Sutartis Nr. 2) nupirko iš UAB „A1“ 49,23 kv. m, 51 proc. baigtumo butą, esantį (duomenys neskelbtini), už 88 614 Lt. Atsiskaitymas už butus taip pat vyko grynaisiais pinigais banko skyriuje, Pareiškėjo sutuoktinės teigimu, „už tas kainas, kurios nurodytos sutartyse“. Taip pat UAB „A1“ 2017-05-08 pateikė pirminių dokumentų kopijas, pagal kurias Pareiškėjas 2011-11-23 įnešė į Palangos kredito unijos UAB „A1“ banko sąskaitą grynaisiais pinigais 108 000 Lt (54 000 Lt x 2), rusų k. nuroydamas mokėjimo paskirtį „vadovaujantis pirkimo–pardavimo sutartimi“; taip pat Pareiškėjas 2011-11-23 įnešė į UAB „A1“ priklausančią Palangos kredito unijos sąskaitą Nr. 595013600014000271 grynaisiais pinigais 69 300 Lt (34 686 Lt + 34 614 Lt) depozitą, rusų k. nuroydamas mokėjimo paskirtį „vadovaujantis pirkimo–pardavimo sutartimi“;

3) pagal 2012-12-12 buto su terasa ir sandėliuko pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – 2012-12-12 Sutartis) nusipirko iš UAB „B1“ butą su terasa, sandėliuku, esantį (duomenys neskelbtini), už 235 000 Lt. UAB „B1“ 2016-05-30 pateikė pirminius dokumentus, pagal kuriuos E. R., UAB „B1“ atstovas, įmokėjo grynaisiais 2012-11-14 34 650 Lt sumą į UAB „B1“ priklausančią banko sąskaitą, mokėjimo paskirtis – grynųjų įmokėjimas į sąskaitą pagal pinigų priėmimo kvitą serija VV Nr. 4, kur mokėtojas Pareiškėjas / Preliminari nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis PS-Buto Nr. 39; taip pat Pareiškėjas 2012-12-12 įmokėjo grynaisiais pinigais 200 350 Lt sumą į UAB „B1“ priklausančią banko sąskaitą, mokėjimo paskirtis – grynųjų įmokėjimas į sąskaitą pagal pirkimo–pardavimo sutartį, nekilnojamojo turto adresus: (duomenys neskelbtini);

4) pagal 2012-05-31 pirkimo–pardavimo ir naudojimosi tvarkos nustatymo sutartį (toliau – 2012-05-31 Sutartis) Pareiškėjo sutuoktinė asmeninės nuosavybės teise nupirko iš T. S. 10000/17143 dalį žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini), už 1 070 Lt (sumokėta grynaisiais pinigais).

Taip pat Pareiškėjas ir jo sutuoktinė statėsi namą. Sutuoktinei buvo 2010-05-21 išduotas statybos leidimas Nr. 311 vieno buto gyvenamojo namo ir ūkio pastato statybai žemės sklype, esančiame (duomenys neskelbtini), kuris 2013-04-19 pripažintas negaliojančiu, bei 2011-07-22 išduotas statybos leidimas Nr. 381 gyvenamosios paskirties (vieno buto) pastato ir poilsio paskirties pastato statybai.

Be kita ko, nustatyta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės vardu buvo įregistruota ne viena transporto priemonė, t. y. per 2005–2011 metus Pareiškėjo vardu buvo registruota / išregistruota 10 transporto priemonių, o Pareiškėjo sutuoktinės vardu – 36 transporto priemonės. Sutuoktiniai 2012 metais neturėjo registruotų transporto priemonių. Be to, nustatyta, kad Pareiškėjo sutuoktinė įnešinėjo grynuosius pinigus į juridinių vienetų kasą, pavyzdžiui, į UAB „T3“ kasą įnešė 105 000 Lt (per 2010–2012 metus), į UAB „T2“ kasą įnešė 10 000 Lt (per 2009 m.); į UAB „T5“ kasą įnešė 8 105 Lt (per 2010 m.).

Akcentuota, jog nustačius, kad sutuoktiniai buvo įsigiję ne vieną nekilnojamojo turto objektą, Pareiškėjo sutuoktinė įnešinėjo pinigus į savo valdomas įmones, sutuoktiniai savo vardu turėjo didelį registruotų transporto priemonių skaičių, mokesčių administratoriui pritrūko duomenų apie gautas oficialias pajamas, kurių užtektų viso turto įsigijimui pagrįsti.

II. Dėl MAĮ 70 straipsnio nuostatų taikymo

Sprendime atsižvelgdama į Pareiškėjo pastabų argumentus dėl MAĮ 67 ir 70 straipsnių taikymo, Inspekcija pažymėjo, jog patikrinimo metu mokesčius apskaičiavo vadovaudamasi MAĮ 70 straipsniu, nustačiusi, jog nėra galimybės mokesčių bazės apskaičiuoti įprastu būdu. Inspekcija detalizavo MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatas bei vadovavosi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) formuojama praktika dėl minėtos teisės nuostatos taikymo (pavyzdžiui, 2004-01-29 nutartis adm. byloje Nr. A-7-60/2004, 2010-11-29 nutartis adm. byloje Nr. A-438-1542/2010), jog pagal MAĮ 70 str. 1 dalį mokesčių administratorius įgyja teisę apskaičiuoti mokesčius pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą esant dviem būtinoms sąlygoms, kurių buvimas sudaro prielaidas taikyti šioje teisės normoje įtvirtintą elgesio modelį: pirma, mokėtino mokesčio dydžio negalima apskaičiuoti (nustatyti) įprastine atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka ir, antra, to padaryti (apskaičiuoti mokesčio) negalima dėl to, jog mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas: (1) apskaičiuoti mokesčius, (2) bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, (3) tvarkyti apskaitą, (4) saugoti apskaitos ar kitus dokumentus. Pabrėžta, jog Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko 2004 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. VA-103 patvirtintų Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės) 4 punkte yra detalizuoti MAĮ 70 str. 1 dalyje numatyti mokesčių mokėtojo elgesio atvejai, kada mokesstinės prievolės dydis gali būti apskaičiuotas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą. Pastarojoje poįstatyminio teisės akto nuostatoje yra pateikiamas pavyzdinis, bet ne baigtinis mokesčių mokėtojo elgesio, kuriam esant gali būti taikomas MAĮ 70 straipsnis, sąrašas. Todėl ir kitais, šiame teisės akte konkrečiai neišvardintais atvejais, toks įvertinimas gali būti atliekamas, jei tenkinamos pirmiau minėtos MAĮ 70 str. 1 dalies sąlygos.

Nurodyta, jog Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Vilniaus AVMI) 2015-05-26 specialisto išvadoje Nr. (4.65)-86-22 konstatuota, kad sutuoktinių išlaidos 2005–2010 metais viršijo pajamas 222 534 Lt; iš centrinio mokesčio administratoriaus duomenų nustatyta, jog sutuoktinių pajamos už 2012 metus sudarė 8 577 Lt, iš kurių buvo apskaičiuotas 369 Lt GPM; mokesčių administratorius neturi duomenų apie Pareiškėjo ir sutuoktinės gautas pajamas, kurių užtektų neginčijamai konstatuoti, jog sutuoktiniai įsigijo turtą už turimas jau apmokestintas pajamas. Tuo tarpu, siekdami pagrįsti turimą įsigytą turtą, piniginius įnešimus į valdomas įmones, sutuoktiniai pateikė informaciją, jog: 1) Pareiškėjas tariamai gavo apie 150 000 JAV dolerių pajamas iš mamos, gyvenančios Almatoje; 2) Pareiškėjo sutuoktinė nurodė,

jog pinigus skolinosi iš brolio F. N. (100 000 Lt paskola); gavo dovaną pinigais iš brolio F. N. (50 000 Lt); iš sesers I. D. gavo 70 000 Lt paskolą; iš viso 220 000 Lt.

Pastebėta, jog Pareiškėjo sutuoktinės atžvilgiu buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas. Patikrinimo metu Pareiškėjo sutuoktinės statusas ikiteisminio tyrimo metu buvo asmuo, kuris įtariamas padaręs nusikalstamą veiką, t. y. įtariamoji. Specialisto išvadoje Nr. (4.65)-86-22 pažymėta, jog Pareiškėjo sutuoktinė kartu su vyru ir kitais fiziniais asmenimis organizavo ne mažiau kaip 30 taksi įmonių, teikiančių paslaugas Vilniaus mieste, neteisėtą veiklą. Šios įmonės užėmė apie 47 proc. taksi paslaugų rinkos. Pagal pateiktas įmonių deklaracijas visos taksi įmonės dirbo nuostolingai, įsigyjant taksi veikloje naudojamus automobilius, parodoma žymiai mažesnė jų įsigijimo kaina, neapskaitoma didžioji dalis sąnaudų, nerodomas automobilių kuro, remonto, atsarginių dalių įsigijimo išlaidos. Taksi įmonės galimai slepia ir neapskaito dalies iš vykdomos veiklos gaunamų pajamų, galimai vykdo piniginių lėšų išgryninimą ir tokiais veiksmais išvengia privalomų mokesčių mokėjimo.

Įvertinusi bylos medžiagoje pateiktus įrodymus ir nustatytas aplinkybes, taip pat Pareiškėjo pastabų argumentus, Inspekcija padarė išvadą, jog nagrinėju atveju mokesčių administratorius turėjo pagrindą taikyti MAĮ 70 straipsnį, nes Pareiškėjas kartu su sutuoktine, įsigydami turtą, įnešdami į valdomas įmones pinigines lėšas, valdydami didelį kiekį transporto priemonių (apie 36 vnt.) bei patirdami kitokio pobūdžio išlaidas, neturėjo pakankamai oficialių lėšų, o savo poziciją grindė tik bendro pobūdžio paaiškinimais apie gautas didelės vertės dovanas ir paskolas, kurios nebuvo deklaruotos nei vienoje valstybinėje įstaigoje.

Pažymėta, jog Taisyklių 6.2 punkte numatyta, kad norėdamas apskaičiuoti mokesčių mokėtojų priklausantią mokėti mokesčio sumą pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, mokesčių administratorius parenka informacijos, duomenų šaltinį (-ius), reikalingą įvertinimui atlikti. Centrinis mokesčių administratorius, pagal įvertinimą apskaičiuodamas Pareiškėjo 2010–2012 metų gyventojų pajamų mokesčio bazę, naudojosi Taisyklių 29 punkte nustatytais informacijos šaltiniais: sutuoktinių paaiškinimais, bankų sąskaitų išrašais, asmenų paaiškinimais, VĮ Registrų centro duomenimis, VĮ „Regitra“ pateiktais duomenimis, Sodros informacija, ikiteisminio tyrimo duomenimis, kitų asmenų tyrimais ir kt. Be to, centrinis mokesčių administratorius Pareiškėjo 2010–2012 metų laikotarpio mokesčio bazę nustatė pagal jo atliktą įvertinimą, pritaikęs išlaidų metodą ir vadovaudamasis Taisyklių 6.1, 14–17 punktais. Pareiškėjas nuo 1972-03-04 yra vedęs A. N. , todėl vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis bei suformuota teismų praktika, mokesčių administratorius, analizuodamas Pareiškėjo gautas pajamas bei patirtas išlaidas, įvertino ir sutuoktinės gautas pajamas bei patirtas išlaidas bei tai, kad šeima turi sūnų – T. K. (toliau – T. K.), gim. 1973-01-07.

III. Dėl piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžiai

Nurodyta, kad įvertinus VMI duomenų bazėse esančią informaciją, kredito įstaigų pateiktus sąskaitų išrašus, kitą surinktą informaciją, atlikus 2004–2009 m. pajamų–išlaidų analizę, buvo nustatyta, kad 2004–2009 m. bendros sutuoktinių patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 107 301,14 Lt, o likutis banko sąskaitose buvo 16 039,34 Lt.

Pažymėta, jog Pareiškėjo patikrinimo metu, siekiant nustatyti piniginių lėšų likutį mokesčio patikrinimo pradžiai (2010-01-01), buvo vertintos ankstesnių laikotarpių gautos pajamos ir patirtos išlaidos. Ankstesnio laikotarpio pajamų vertinimas atliktas tik siekiant nustatyti piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžiai, tačiau ne siekiu apmokestinti Pareiškėją. Toks piniginių lėšų likučio nustatymas patikrinimo pradžiai nėra suprantamas kaip patikrinimas už ankstesnį nei MAĮ 68 str. 1 dalyje leidžiamą laikotarpį (LVAT praktika, pavyzdžiui, adm. bylose Nr. A-8-693/2007, Nr. A-442-206/2009, Nr. A-556-1073/2010, Nr. A-438-201/2011).

Dėl sutuoktinių gautų paskolų ir dovanų vertinimo. Mokesčių administratorius patikrinimo metu nepripažino, jog Pareiškėjas iki tikrinamojo laikotarpio pradžios galėjo turėti 150 000 JAV dolerių, gautų iš mamos A. K. , taip pat nepripažino tariamai Pareiškėjo sutuoktinės gautos 100 000 Lt paskolos ir 50 000 Lt dovanos iš brolio, nes:

1. Nustatyta, kad pinigų gavimo faktas nebuvo fiksuotas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės bankiniuose išrašuose. Atkreiptas dėmesys į tai, jog mokesčių mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad mokėtojo nurodomi pajamų įsigijimo šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti faktines aplinkybes. Taip pat iš MAĮ 40 str. 1 dalies 6 ir 8 punktų, 41 straipsnio ir LVAT praktikos dėl šių teisės nuostatų taikymo padaryta išvada, kad mokesčių mokėtojas, atlikdamas mokesčines teises pasekmes galinčius sukelti veiksmus, turi būti protingas, atsakingas ir rūpestingas, tai yra saugoti dokumentus, galinčius pagrįsti jo atliekamus veiksmus. Atsižvelgiant į LVAT praktiką, akcentuota, jog kita vertus vien tik civilinės sutarties, kaip formalaus įrodymo, pateikimas *per se* negali būti pripažįstamas tinkamu realaus pajamų gavimo fakto pagrindu, neįvertinus visų kitų su galimu pajamų gavimu susijusių faktinių aplinkybių.

2. Inspekcija vertino aplinkybę, jog Pareiškėjo dovanos iš mamos buvo tariamai gaunamos nuo 1985 metų, jam atsisakius pretenduoti į mamos užgyventą turtą, o nuo 1991 metų nuolat važiuojant į Almatą, Kazachstano Respubliką, tačiau mokesčio patikrinimo metu Pareiškėjas nepateikė jokių patvirtinančių įrodymų apie pinigų keitimo faktą. Pastebėta, jog mažai tikėtina (pagal tuo metu buvusią santvarką), kad iki Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos (1990 metų kovo 11 d.) į Lietuvą buvo gabenama užsienio valiuta. Lietuvoje buvusi valiuta keitėsi: iš rublių į laikinuosius talonus, iš laikinųjų talonų į litus, vėliau iš litų į eurus. Vadinas, Pareiškėjo teigimu, atsivežęs valiutą, jis ne tik turėjo ją konvertuoti į Lietuvoje buvusią valiutą, tačiau vėliau dar kartą keisti į šalyje pasikeitusią valiutą. Tokiu būdu mokesčių mokėtojas turėjo turėti ne vieną tokį pinigų keitimo faktą patvirtinantį dokumentą. Be to, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko valdybos 1993-06-16 nutarimu Nr. 461 patvirtintą Laikinių pinigų – talonų išėmimo iš apyvartos Lietuvos Respublikoje tvarką ir sąlygas laikinieji pinigai – talonai Lietuvos Respublikoje 1993 m. birželio 25 d. pradedami išimti iš apyvartos ir keičiami į litus. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 1993-06-21 nutarimu Nr. 39N (1993-07-09 pakeitimas Nr. 44N) patvirtintą Gyventojų piniginių pajamų, keičiant laikinuosius pinigus – talonus į litus, deklaravimo tvarką bankų įstaigos sudaro gyventojų, keitusių į litus daugiau kaip 100 minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio laikinųjų pinigų – talonų sumą, sąrašą. Įmonės, priėmusios keisti iš darbuotojų laikinųjų pinigų – talonų sumas, didesnes kaip 100 MGL, sudaro tokių asmenų sąrašą ir pateikia jį banko įstaigai, kuriai perduodami priimti laikinieji pinigai – talonai. Mokesčių administratorius nenustatė duomenų apie sutuoktinių keistą valiutą.

3. Atliekant Pareiškėjo mokesčių patikrinimą nenustatyta aplinkybių, jog Pareiškėjas būtų teikęs mokesčio deklaracijas, kuriose būtų deklaruojamos iš mamos gautos pajamos. Analogiškai pinigų gavimo faktas nedeclaruotas ir Pareiškėjo sutuoktinės. Tai yra Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nepateikė vienkartinės šeimos turėto turto deklaracijos kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymo (toliau – Vienkartinio deklaravimo įstatymas) 3 str. 1 p., 4 str. 1 ir 2 d. Taip pat Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nepateikė mokesčių administratoriui pranešimo apie pajamų, gautų po 2011-01-01, šaltinius pagal MAĮ 28, 41, 55, 68, 87, 89, 101, 1041, 1042, 129, 131, 154 straipsnių ir priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 551 ir 611 straipsniais ir 56, 57, 58, 59, 60 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 18 str. ir Mokesčių mokėtojo pranešimo apie gautų pajamų ir įsigyto turto (įskaitant pasiskolintas pinigines lėšas) įsigijimo šaltinius PRC911 formos užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių, patvirtintų VMI viršininko 2015-12-17 įsakymu Nr. VA-114, 26 p.

4. Pareiškėjo paaiškinimai dėl atsivežtų pinigų kito / buvo prieštaringi: mokesčių mokėtojas 2016-01-20 paaiškino nurodė, kad yra parvežęs 70 000 Lt; 2012-09-14 papildomame liudytojo apklausos protokole Pareiškėjas teigė parvežęs 150 000 JAV dolerių. Nėra aišku, kokia valiuta buvo vežami pinigai, ar rubliais, ar doleriais, ar Kazachstano tengėmis (kaip teigiama pastabose).

5. Nustatyta, kad Pareiškėjas tikrinamuoju laikotarpiu kirto Lietuvos Respublikos sieną (2010-09-17 – išvykimas, Kenos geležinkelio PKP, Kenos U, Vilniaus rinktinė; 2010-10-21 – atvykimas, Kenos geležinkelio PKP, Kenos U, Vilniaus rinktinė; 2011-11-18 – išvykimas, Kybartų tarptautinis PKP, Kybartų U, Lazdijų rinktinė; 2011-11-19 – atvykimas, Kybartų tarptautinis PKP, Kybartų U, Lazdijų rinktinė; 2012-08-09 – išvykimas, Vilniaus oro uosto U,

Vilniaus rinktinė; 2012-09-06 – atvykimas, Vilniaus oro uosto U, Vilniaus rinktinė), tačiau iš mamos vežti pinigai nebuvo deklaruoti.

6. Pareiškėjas nėra mokesčių administratoriui pateikęs pinigų dovanojimo, vežimo, keitimo faktą patvirtinančių dokumentų, kai mokesčių administratorius pagal jam numatytas teises (MAĮ 33 str. 1 dalies 13 punktas) nurodė pateikti paaiškinimus apie turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltinius ir juos pagrįsti.

7. Patikrinimo metu atsižvelgus į tai, jog 2011-11-23 sutuoktiniai įsigijo 2 butus, esančius (duomenys neskelbtini), už bendrą 177 300 Lt sumą bei 2012-12-12 butą su terasa ir sandėliuku, esančius (duomenys neskelbtini), už 235 000 Lt sumą, kurių įsigijimo šaltiniams pagrįsti Pareiškėjas nurodė pinigines lėšas, gautas iš savo motinos A. K., kuri iki 2012-08-14 gyveno Almatoje, Kazachstano Respublikoje, taip pat 2012-09-14 papildomame liudytojo apklausos protokole Pareiškėjas nurodė, kad jo motina, A. K., pardavė butą bei sodą, esančius Almatoje, ir už nekilnojamojo turto pardavimą gavo apie 200 000 JAV dolerių, o pagal mokesčių administratoriaus nurodymą nepateikė jokių piniginių lėšų gavimą bei perdavimą (atvežimą) patvirtinančių dokumentų. Mokesčių administratorius kreipėsi į Kazachstano Respublikos mokesčių administratorių, siekdamas išsiaiškinti, ar A. K. pardavė nekilnojamąjį turtą, ar galėjo perduoti sūnui pinigines lėšas bei nustatyti perduotų piniginių lėšų kilmę, kuris nurodė, jog A. K. motina nebuvo pardavusi aukščiau minėto turto, taip pat mokestinio patikrinimo metu nenustatyta, kad A. K. atsivežė pinigines lėšas iš Kazachstano Respublikos.

8. Pažymėta, jog papildomai kyla rizika pinigus atgabenti iš Kazachstano Respublikos į Lietuvą. Dovanojant tokią pinigų sumą (150 000 JAV dolerių) ir vežant ją per sieną, tikėtina, jog būtų ekonomiškiausia pasinaudoti banko paslaugomis, tokiu būdu sumažinant ne tik gabenimo riziką, tačiau ir pinigų laikymo namuose riziką (tiek Kazachstane, tiek Lietuvoje). Kadangi gautų pajamų pagrįstumo nėra galimybės nustatyti pagal juridinę galią turinčius dokumentus, nepateikta (Pareiškėjo, Kazachstano Respublikos mokesčių administratoriaus) informacija, jog Pareiškėjo mama galėjo turėti 150 000 JAV dolerių, dovanojimo aplinkybės kelia abejonių ir logiškai nėra paaiškinamos, todėl konstatuota, jog Pareiškėjo mama neturėjo galimybės dovanoti 150 000 JAV dolerių.

9. Nurodyta, kad Pareiškėjo sutuoktinės sesers I. D. operatyvaus patikrinimo metu, įvertinus operatyvaus patikrinimo metu surinktą informaciją apie I. D. gautas pajamas, patirtas išlaidas, I. D. pateiktą paaiškinimą, įvertinta, kad I. D. negalėjo paskolos suteikti iš gautų pajamų 1997-03-13 pardavus nekilnojamąjį turtą (30 000 Lt), nes nustatyta, kad 1997-06-04 pagal pirkimo–pardavimo sutartį I. D. kartu su savo dukra Lidija įsigijo butą už 62 000 Lt, kuriuos sumokėjo grynaisiais prieš pasirašant sutartį. Vertinant paaiškinimą, kad dalis paskolos, t. y. 40 000 Lt, suteikta iš gautų nekilnojamojo turto nuomos pajamų, nustatyta, kad I. D. iš veiklos pagal verslo liudijimą 2007–2011 m. deklaravo 37 100 Lt gautas pajamas, ir galėjo turėti ne banke iki 30 738,80 Lt. Kadangi paskolos sutartis buvo surašyta bendrai 70 000 Lt sumai, operatyvaus patikrinimo metu nenustatytas 70 000 Lt turėtas piniginių lėšų likutis grynaisiais pinigais paskolos suteikimo dieną, todėl operatyvaus patikrinimo metu konstatuota, kad I. D. finansinių galimybių suteikti paskolą neturėjo.

Taip pat nurodyta, jog įvertinus Pareiškėjo sutuoktinės brolio F. N. bankų sąskaitų išrašus, nustatyta, kad 2008-04-09 B. E. pervedė 125 000 Lt, 2008-04-11 – 125 000 Lt, 2008-04-12 – 1 200 Lt. F. N. 2008-04-14 išgrynino iš sąskaitos 250 000 Lt, tačiau šios sumos panaudojimas nenustatytas. F. N. pagal 2008-04-30 pirkimo–pardavimo sutartį iš S. U. už 400 000 Lt įsigijo ½ dalį žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini); ½ dalį žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini); ir butą, esantį (duomenys neskelbtini). F. N. 2016-05-02 paaiškinime nurodė, kad 2008 m. jo vardu įsigytas nekilnojamasis turtas ne iš jo piniginių lėšų, o iš dukters, t. y. B. E., kuri tuo metu gyveno užsienyje ir negalėjo fiziškai įforminti pirkimo–pardavimo sutarties savo vardu. Įsigytas 2008-04-30 nekilnojamas turtas pagal 2008-05-13 žemės sklypo ir buto dovanojimo sutartį buvo padovanotas B. E..

Pažymėta, kad Pareiškėjo sutuoktinė, I. D. ir F. N. yra artimi giminaičiai, todėl tiek sesuo I. D., tiek brolis F. N., teikdami paaiškinimus, galėjo būti suinteresuoti nurodyti Pareiškėjo sutuoktinei palankias bei jos poziciją patvirtinančias aplinkybes, todėl abiejų giminaičių

paaikškinimai Inspekcijos įvertinti kritiškai. Pabrėžta, kad paskolos sandoriai nebuvo fiksuoti kredito įstaigose, todėl nebuvo galimybės fiksuoti lėšų perdavimą.

Atkreiptas dėmesys į tai, jog 2011-11-01 paskolos sutartyje nurodyta, kad paskola bus naudojama „gyvenamojo namo statybai (duomenys neskelbtini)“, tačiau pati Pareiškėjo sutuoktinė iš sesers 2011-11-01 70 000 Lt gauta paskola grindė ne gyvenamojo namo statybas, o daugiau nei po vienerių metų nuo minėtos paskolos suteikimo 2012-12-12 buvo su terasa ir sandėliuko įsigijimą. Tokį Pareiškėjo sutuoktinės elgesį, atsižvelgdama į tai, kad minėtas nekilnojamas turtas buvo įsigytas praėjus daugiau nei metams nuo 2011-11-01 paskolos suteikimo, t. y. 2012-12-12, Inspekcija vertino, kaip nelogišką.

Analogiškai Inspekcija pasisakė dėl sutuoktinės brolio 2011-10-03 dovanotų 50 000 Lt, kurių Pareiškėjo sutuoktinė nedeklaravo 2011 m. GPM308 deklaracijoje, be to, dovanos suteikimo faktas nebuvo fiksuotas kredito įstaigose esančių sąskaitų išrašuose, o pateiktoje 2011-10-03 dovanojimo sutartyje yra tik vienos šalies, brolio F. N. , parašas. Be to, 2011-10-03 dovanojimo sutartyje nustatyta, kad 50 000 Lt dovana bus naudojama bizniui plėsti ir žemės ūkiui vystyti, tačiau Pareiškėjo sutuoktinė šia dovana grindė ne verslo plėtrą ir žemės ūkio vystymą, o daugiau nei po vienerių metų nuo minėtos dovanos gavimo 2012-12-12 buvo su terasa ir sandėliuko įsigijimą.

Inspekcija akcentavo, jog mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai (MAĮ 10 straipsnis). Mokesčio administratoriaus teisę nevertinti sandoriu sukeltųjų mokesčių teisinių pasekmių, reglamentuoja MAĮ 69 str. 1 dalis. Konstatuota, jog mokesčių administratoriui, tais atvejais, kai sandoris, t. y., jame fiksuotas veiksmas, sukeliantis atitinkamas mokesčines teisinis pasekmes, atitinka MAĮ 69 str. 1 dalyje nustatytas sąlygas, yra suteikta teisė neatsižvelgti į formalią šio sandorio išraišką bei nesiremti jame fiksuotomis mokesčinėmis teisinėmis pasekmėmis, o atkurti tikrąsias teisiškai reikšmingas mokesčines teises aplinkybes, kurios buvo slepiamos šiuo sandoriu.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2004–2009 metus. Kadangi Vienkartinio deklaravimo įstatymo 3 str. 1 d. 1 p. numatė, kad nuolatinis Lietuvos gyventojas privalo deklaruoti 2003 m. gruodžio 31 d. turimas pinigines lėšas bankuose ir ne bankuose bei kitose kredito įstaigose, jeigu jų bendra suma viršija 50 000 Lt, tuo tarpu Pareiškėjas ir jo sutuoktinė vienkartinės gyventojų turto deklaracijos nėra pateikę, todėl Pareiškėjo mokesčio patikrinimo metu vertinta, kad sutuoktinių piniginių lėšų likutis 2004-01-01 galėjo siekti iki 100 000 Lt (50 000 Lt x 2), iš kurių 99 997,9 Lt ne banke ir 2,1 Lt banke.

Nurodyta, kad patikrinimo metu nustatyta, jog sutuoktinių gautos pajamos ir disponuojamos lėšos per 2004–2009 m. sudarė 116 189,88 Lt, jų patirtos išlaidos 2004–2009 m. sudarė 307 451,68 Lt. Todėl įvertinus galimą piniginių lėšų likutį, gautas pajamas ir patirtas išlaidas, mokesčių administratorius, patikrinimo metu konstatavo, jog sutuoktiniai neturėjo piniginių lėšų ne banko įstaigose, tuo pačiu banke esantis likutis sudarė 16 039,34 Lt.

IV. Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų tikrinamuoju laikotarpiu

Pažymėta, jog Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nepateikė pastabų dėl aritmetinio pajamų / išlaidų apskaičiavimo, tuo tarpu Pareiškėjo gautos pajamos ir patirtos išlaidos yra detalčiai aptartos 2017-06-28 patikrinimo akto Nr. (21.60-32)-FR0680-294 11–14 psl.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų per 2010 metus. Pareiškėjas ir jo sutuoktinė per 2010 metus gavo 24 213,66 Lt pajamas, iš jų 13 566,59 Lt per banką [(3 344 Lt darbo užmokestis (sutuoktinės); 7 469,15 Lt (sutuoktinės pensija), 2 684,2 Lt draudimo išmoka ir kt.); 10 647,07 Lt grynaisiais pinigais [2 165,99 Lt darbo užmokestis (sutuoktinės), 2 150 Lt už parduotą transporto priemonę (VW PASSAT), 6 331,08 Lt gauta Pareiškėjo senatvės pensija]. Sutuoktiniai per 2010 metus patyrė 109 181,31 Lt išlaidas, iš jų 4 475,3 Lt per banką ir 104 706,01 Lt grynaisiais pinigais [už 17 561,38 Lt įsigijo transporto priemones (Ford Galaxy ir 7 vnt. VW Sharan), sutuoktinė į UAB „T3“ įnešė 40 000 Lt, už 25 000 Lt įsigijo žemės sklypą, patyrė 13 754,33 Lt statistines vartojimo išlaidas; sutuoktinė į UAB „T5“ įnešė 8 105 Lt ir kt.].

Inspekcija, įvertinusi Pareiškėjo ir sutuoktinės gautas pajamas ir patirtas išlaidas, konstatavo, jog sutuoktinių patirtos išlaidos viršijo 168 111,87 Lt, o pajamų kilmė nepagrįsta juridinę galią turinčiais dokumentais (patikrinimo akto 10 priedas).

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų per 2011 metus. Pareiškėjas ir jo sutuoktinė per 2011 metus gavo 24 941,49 Lt pajamas, iš jų 20 587,87 Lt per banką [(3 785,29 Lt darbo užmokestis (sutuoktinės); 4 748,31 Lt (Pareiškėjo pensija); 7 465,51 Lt (sutuoktinės pensija); 3 901 Lt draudimo išmoka ir kt.); 4 353,62 Lt grynaisiais pinigais [Pareiškėjo pensija; Pareiškėjo sutuoktinės darbo užmokestis; transporto priemonės pardavimas]. Sutuoktiniai per 2011 metus patyrė 256 824,59 Lt išlaidas, iš jų 2 262,22 Lt per banką ir 254 562,37 Lt grynaisiais pinigais [už 177 300 Lt įsigijo butus Palangoje; patyrė 1 137 Lt notaro išlaidas; 12 224,37 Lt vartojimo išlaidas; Pareiškėjo sutuoktinė įnešė 60 000 Lt į UAB „T3“ kasą ir kt.]. Inspekcija, įvertinusi Pareiškėjo ir sutuoktinės gautas pajamas ir patirtas išlaidas, konstatavo, jog sutuoktinių patirtos išlaidos viršijo pajamas 240 843,09 Lt, o pajamų kilmė nepagrįsta juridinę galią turinčiais dokumentais (patikrinimo akto 10 priedas).

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų per 2012 metus. Pareiškėjas ir jo sutuoktinė per 2012 metus gavo 23 700,92 Lt pajamas, iš jų 17 584,92 Lt per banką [(2 176,88 Lt darbo užmokestis (sutuoktinės); 6 331,08 Lt (Pareiškėjo pensija); 9 061,08 Lt (sutuoktinės pensija)]; 6 116 Lt grynaisiais pinigais [transporto priemonės nuomos pajamos]. Sutuoktiniai per 2012 metus patyrė 260 034,98 Lt išlaidas, iš jų 2 006,76 Lt per banką ir 258 028,22 Lt grynaisiais pinigais [už 235 000 Lt įsigijo butą (duomenys neskelbtini), bei žemės sklypą už 1 070 Lt; patyrė 1 144,3 Lt ir 534 Lt notaro išlaidas; įnešė į UAB „T3“ kasą – 5 000 Lt; patyrė 15 279,92 Lt vartojimo išlaidas ir kt.].

Inspekcija, įvertinusi Pareiškėjo ir sutuoktinės gautas pajamas ir patirtas išlaidas, konstatavo, jog sutuoktinių patirtos išlaidos viršijo 248 352,57 Lt, o pajamų kilmė nepagrįsta juridinę galią turinčiais dokumentais (patikrinimo akto 10 priedas).

Dėl apskaičiuoto GPM. Nurodyta, jog patikrinimo metu įvertinus nustatytas aplinkybes bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 3 str., 6 str. 1 d., 20 str. 3 d., 25–27 str. bei MAĮ 70 str. 1 d., pritaikius išlaidų metodą, nustatytą Taisyklių 4.1; 6.3.3 punktuose, Pareiškėjui buvo apskaičiuotas 14 277,40 Eur GPM. Pažymėta, jog administratorius, nustatydamas patikrinimui reikšmingas aplinkybes – Pareiškėjui priklausančias mokėti mokesčio sumas, panaudojo teisės aktais leistinus bei tinkamus tokių duomenų surinkimo ir nustatymo metodus. Nors Pareiškėjas teigė, kad metodai buvo pritaikyti netinkamai, neįvertinus visų reikšmingų aplinkybių ir faktorių, tačiau Inspekcija pastebėjo, kad duomenys, kurie gauti panaudojus bei pritaikius specialias žinias, paprastai turi būti paneigiami tokių pat žinių pagrindu. Kadangi Pareiškėjas tokių įrodymų su pastabomis neteikė, todėl įrodymų vertinimo prasme padaryta išvada, kad jis nustatyta tvarka nepaneigė mokesčių administratoriaus nustatytų aplinkybių bei neįrodė savo teiginių teisingumo. Mokesčių administratorius vertino, kad mokesčio bazės dydis nustatytas laikantis protingumo bei teisingumo kriterijų.

IV. Dėl delspinigių apskaičiavimo

Akcentuotos mokesčių mokėtojo pareigos, reglamentuotos MAĮ 40 straipsnyje (1, 4 ir 5 dalys), bei už laiku neįvykdytas pagrindines prievolės atsirandanti nauja prievolė – sumokėti delspinigius už pradelstą laikotarpį (GPMĮ 36 str. 2 d.). Vadovaujantis GPMĮ 26 straipsniu, MAĮ 96–99 straipsnių nuostatomis, Pareiškėjui nesumokėjus 14 277,40 Eur, apskaičiuoti 7 810,19 Eur GPM delspinigiai, t. y. iki 2014-12-31 apskaičiuoti 3 921,86 Eur delspinigiai, o iki patikrinimo akto surašymo dienos apskaičiuoti 3 888,33 Eur GPM delspinigiai.

VI. Dėl baudų skyrimo

Inspekcija, vadovaudamasi LVAT praktika dėl mokesčių mokėtojui taikomų mokesčių sankcijų dydžių, MAĮ 139 str. 1 dalyje įtvirtintomis baudos skyrimo taisyklėmis, Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarime nurodytų baudų dydžio nustatymo principais, konstatavusi aplinkybę, jog neskirti baudos už padarytus pažeidimus įstatyme nenumatyta, tačiau atsižvelgusi

į tai, jog Pareiškėjas bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, teikė patikrinimui paaiškinimus ir dokumentus, minėtas aplinkybes pripažino Pareiškėjo padėtį lengvinančiomis aplinkybėmis; Pareiškėjo padėtį sunkinančią aplinkybę siejo su Pareiškėjo ginčijamo pažeidimo siektu tikslu ir mastu bei padarytos žalos dydžiu, tuo pačiu nuolatiniu išlaidų viršijimu. Inspekcija, įvertinusi nustatytą Pareiškėjo atsakomybę lengvinančią aplinkybę bei atsižvelgusi į sunkinančias aplinkybes, jam skyrė vidutinio 30 proc. dydžio, t. y. 4 283 Eur GPM baudą (14 277,40 Eur x 30 proc.).

Pareiškėjas nesutinka su Inspekcijos 2017-09-15 sprendimu Nr. (21.131-31-5) FR0682-375, mano, kad nebuvo visapusiškai ir objektyviai įvertintos visos aplinkybės ir informacija apie Pareiškėjo gautas pajamas.

Vertindamas Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) nuostatas, įpareigojančias kiekvieną individualų administracinį sprendimą pagrįsti nustatytais faktais bei teisės aktų normomis (8 str. 1 dalimi), Pareiškėjas tvirtina, kad jo situacijoje šių principinių viešojo administravimo principų taikymas yra pažeistas. Teigiama, kad buvo išpildyta tik formalioji patikrinimo pusė, detalai neišnagrinėjus faktinių aplinkybių, kurios šioje situacijoje yra itin reikšmingos teisėtam ir protingam sprendimui priimti. Pažymima, kad Inspekcija nepateikė jokių atsikirtimų dėl pastabose pateiktų paaiškinimų ir pridėtų dokumentų, įrodymų. Vadovaudamasis LVAT 2013-04-15 sprendime adm. byloje Nr. A-602-27/2013 pateiktu MAĮ 70 str. 1 dalies taikymo aiškinimu, Pareiškėjas tvirtina, jog jo ir jo sutuoktinės interesai yra pažeisti.

Akcentuojama, kad Pareiškėjas patikrinimo metu yra nurodęs, kad nuo 1991–2012 m. važinėjo pas motiną į Almatą ir jo pajamų šaltinis yra iš ten parvežti pinigai – 150 000 JAV dolerių, nes mama jį rėmė materialiai (pinigai buvo gauti už mamos buto ir žemės sklypo / sodo namo realizavimą); Pareiškėjas gan dažnai lankėsi Almatoje ir kiekvieną kartą parveždavo iki 10 000 Eur (atitinkamai konvertavus iš vietinės valiutos). Pabrėžiama, jog šios pozicijos laikėsi savo paaiškinyje ir A. N. . Mokesčių administratorius nustatė, kad A. K. tikrinamuoju laikotarpiu kirto Lietuvos Respublikos sieną. Todėl Pareiškėjas iš esmės nesutinka su mokesčių administratoriaus pozicija, kad nėra pripažintas nei vienas centas, Pareiškėjo gautas iš Kazachstano (iš mamos ir seserų), vien dėl to, kad neva nėra įrodytas visos 150 000 JAV dolerių sumos gavimas iš šio pajamų šaltinio. Tokia mokesčių administratoriaus išvada, Pareiškėjo nuomone, yra nelogiška, ją paneigia faktinės aplinkybės, paaiškinimai ir pateikti rašytiniai įrodymai, kurie Inspekcijos sprendime net nepaminėti ir mokesčių administratoriaus neįvertinti:

1) mokesčių administratorius, patikrinęs faktus, patvirtino ir įsitikino, kad Pareiškėjas nuolat važinėjo į Almatą, tačiau buvo tikrintas tik 2010–2012 metų mokesstinis laikotarpis, kai Pareiškėjas nurodė, jog Almatoje jis lankėsi gan dažnai nuo 1991 metų ir tai būdavo dažniau nei tikrintu laikotarpiu. Todėl per Pareiškėjo nurodytą laikotarpį kiekvieną kartą vežęs apie 10 000 Eur sumą jis galėjo objektyviai turėti apie 150 000 Eur;

2) mokesčių administratorius netinkamai įvertino Kazachstano Respublikos mokesčių administratoriaus atsakymą į paklausimą, kuriame nurodyta, kad A. K. gyveno adresu: (duomenys neskelbtini), Kazachstano Respublikoje. 2011–2016 m. laikotarpiu nekilnojamojo turto objektai A. K. vardu neįregistruoti. Laikotarpiu nuo 1996-03-25 iki 2007-05-29 A. K. vardu įregistruotas žemės sklypas ir namas adresu (duomenys neskelbtini), Almatinskajos regionas. Minėto žemės sklypo ir namo nuosavybė nuo 2007-05-11 perėjo N. S. P. nuosavybėn pagal dovanojimo sutartį. Pastebima, kad Pareiškėjas patikrinimo metu yra nurodęs, kad jo mama turėjo nuosavybę į butą, žemės sklypą ir sodo namą. Kad žemės sklypas ir sodo namas priklausė motinai, sutiko mokesčių administratorius. Tvirtinama, jog mokesčių administratorius nepagrįstai nepripažino faktų, kad Pareiškėjo mama turėjo turto, kurį vienokia ar kitokia forma perleidus, atsirado galimybės perduoti pinigus Pareiškėjui;

3) atkreipiamas dėmesys į tai, kad dėl pablogėjusios Pareiškėjo mamos sveikatos, mama pradėjo spręsti klausimus dėl turto perleidimo savo vaikams lygiomis dalimis (Pareiškėjui A. K. , jo sesei N. P. ir kitai sesei S. K.). Dėl šių priežasčių turtas buvo atitinkamai perleistas Nataljai ir Svetlanai, o Alexandrui buvo nuspręsta kompensuoti pinigais, nes jis seniai Kazachstane negyvena ir neplanuoja ten grįžti. Todėl jau nuo 1986 metų Pareiškėjas sutiko, kad turtas būtų

perleidžiamas sesėms ir atsisakė nuo palikimo, o šiam tikslui įgyvendinti jis gan dažnai važiuodavo į Almatą ir gaudavo pinigų už savo turto dalį (mokėdavo mama ir sesės);

4) dėl mokesčių administratoriaus motyvo, kad Pareiškėjas nedeklaravo gautų iš mamos pinigų ir dėl to negali remtis šia informacija, Pareiškėjas nurodo, jog turėjo būti deklaruojamos pajamos grynaisiais pinigais, gautos nuo 2004 metų, be to, nepateikus informacijos negalima bus pagrįsti pirkiniai nuo 2011 metų, kurių suma didesnė nei 15 000 Eur. Pareiškėjo nuomone, tai, kad pinigai buvo gauti ir iki 2004 metų, pirkiniai buvo ir iki 2011 metų, o sumos buvo iki 15 000 Eur, todėl mokesčių administratoriaus pajamų iš Kazachstano visiškai nepripažinimas neturi teisinio ir faktinio pagrindų.

Šie teiginiai, pasak Pareiškėjo, nėra Inspekcijos paneigti, todėl mokesčių apskaičiavimas atliktas netinkamai ir yra koreguotinas.

Dėl mokesčių administratoriaus argumento, kad gauti pinigai nebuvo fiksuoti bankiniuose išrašuose, pastebima, jog Pareiškėjui nėra pareigos laikyti savo lėšas banko sąskaitoje, todėl šis argumentas atmestinas, kaip ribojantis jo teises.

Dėl mokesčių administratoriaus teiginio, kad mokesčių mokėtojas privalo tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos dokumentus, registrus, pateikti paaiškinimus apie pajamų šaltinius ir juos pagrįsti, tvirtinama, jog Pareiškėjas pateikė visus paaiškinimus bei faktinių aplinkybių pagrindimą dokumentais, o piniginių lėšų apskaita, jos tvarkymas ir registravimas tokioje situacijoje nėra reglamentuoti.

Skunde teigiama, kad mokesčių administratorius taikė tik formos principą (ne turinio viršenybės). Tai yra Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus išvadomis, kad iš Kazachstano atvežti pinigai būtinai turėjo būti konvertuojami ir dėl to turėjo būti dokumentai dėl konvertavimo. Paaiškinama, kad pinigai buvo vežami ir JAV doleriais, nes vietinės valiutos konvertavimas kitose šalyse yra komplikuoatas ir po to, esant reikalui, konvertuojami, o pinigų konvertavimas į talonus – litus – eurus nebuvo vienintelė priemonė ir galimybė vykdyti atsiskaitymus. Dėl mokesčių administratoriaus argumento, kad buvo ekonomiškai tikslinga pinigų iš Kazachstano pervesti į Lietuvą pasinaudojant banko paslaugomis, nes grynaisiais vežti rizikinga, prieštaraujama, nurodant, kad bankiniai pavedimai ir šiuo metu yra sudėtingai organizuojami iš Kazachstano, be to, tai Pareiškėjo teisė pasirinkti, jo nuomone, tinkamiausią pinigų atvežimo būdą.

Pastebima, kad mokesčių administratorius pats nurodė datas, kuriomis Pareiškėjas kirto sieną, o vežant sumas iki 10 000 JAV / Eur deklaruoti pareigos nebuvo.

Teigiama, kad visos faktinės aplinkybės dėl iš Kazachstano gautų pinigų yra paaiškintos, pagrįstos dokumentais, o Pareiškėjo mama turėjo turto Almatoje, kuris vienokia ar kitokia forma atiteko jos vaikams. Kadangi Pareiškėjas ilgą laiką gyvena Lietuvoje, todėl tvirtinama, jog yra logiška, kad jis pasirinko pinigų, o ne turto Almatoje gavimą, kurie į Lietuvą buvo vežami per ilgą laiką, todėl nebuvo pareigos deklaruoti jų muitinėje, ar vykdyti su jais bankines operacijas. Todėl, Pareiškėjo nuomone, pinigų nedeklaravimas apsunkina įrodinėjimą, tačiau nepaneigia pinigų gavimo fakto ir jų turėjimo.

Teigiama, kad išdėstytos aplinkybės ir įrodymai aiškiai patvirtina, kad Inspekcija neįvertino papildomai pateiktos informacijos, kuri yra esminė sprendžiant klausimus dėl pajamų gavimo šaltinių ir jų pagrįstumo, todėl patikrinimo rezultatų išvados turi būti koreguojamos.

Pareiškėjas nurodė argumentus dėl mokesčių administratoriaus jam skirtos baudos dydžio, paaiškindamas, jog vykdė visus mokesčių administratoriaus nurodymus, netrukdydamas vykdyti mokestinio patikrinimo, geranoriškai bendradarbiavo patikrinimo metu, todėl turėjo būti skiriama minimali bauda. Pasak Pareiškėjo, nustatytas mokesčių teisės aktų pažeidimas negali būti sietinas su mokesčių mokėtojo kalte, o mokesčio apskaičiavimo metodo parinkimas priklauso tik nuo mokesčių administratoriaus veiksmų ir darbo organizavimo, ne nuo mokesčių mokėtojo valios. Nesutinkama, kad Pareiškėjo atveju yra sunkinančių aplinkybių, sprendžiant klausimą dėl baudos dydžio. Pareiškėjui nėra aiškus mokesčių administratoriaus nurodytas Pareiškėjo siektas tikslas ir žalos dydis, todėl siektas tikslas buvo vertinamas kaip sunkinanti aplinkybė, o žalos klausimą ir mokėtojo kaltės formą, Pareiškėjas vertina kritiškai, nes pati

Inspekcija nepripažįsta Pareiškėjo pajamų iš Kazachstano ir tai nėra jo piktybiškumo įrodymas ar kaltė.

Atsižvelgdamas į aukščiau išdėstytus argumentus, Pareiškėjas prašo panaikinti Inspekcijos 2017-09-15 sprendimą Nr. (21.131-31-5) FR0682-375, atleisti nuo baudos mokėjimo ar sumažinti jos dydį.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), įvertinusi ginčo bylos medžiagą, konstatuoja, kad Pareiškėjo skundas tenkintinas iš dalies, Inspekcijos sprendimo dalis dėl nurodymo sumokėti GPM ir su šiuo mokesčiu susijusius delspinigius tvirtintina, Pareiškėjui paskirtos GPM baudos dydis mažintinas iki 10 proc. GPM baudos dydžio.

Iš bylos medžiagos matyti, kad ginčas tarp šalių vyksta dėl Pareiškėjui papildomai apskaičiuotų sumų, mokesčių administratoriui konstatavus aplinkybes, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės A. N. išlaidos tikrintuoju 2010–2012 metų laikotarpiu viršijo jų pajamas, todėl ½ Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamas viršijanti išlaidų suma pripažinta Pareiškėjo kitomis nedeklaruotomis, apmokestinamosiomis pajamomis ir apmokestinta 15 proc. GPM.

Mokesčių administratorius mokesstinio patikrinimo metu nustatė, kad tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjas su sutuoktine už 438 370 Lt įsigijo nekilnojamąjį turtą:

1) pagal 2010-08-23 žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį 2,05 ha žemės sklypą, esantį (duomenys neskelbtini), už 25000 Lt (vertinta, kad Pareiškėjas su sutuoktine minėtą sutarties sumą ir 285,3 Lt notarines išlaidas sumokėjo grynaisiais pinigais);

2) pagal 2011-11-23 pirkimo–pardavimo sutartį nupirko iš UAB „A1“ 49,27 kv. m, 51 proc. baigtumo butą, esantį (duomenys neskelbtini), už 88 686 Lt; taip pat pagal 2011-11-23 pirkimo–pardavimo sutartį nupirko iš UAB „A1“ 49,23 kv. m, 51 proc. baigtumo butą, esantį (duomenys neskelbtini), už 88 614 Lt (vertinta, kad pagal abi 2011-11-23 sutartis atsiskaitymas vyko tokia tvarka: 54 000 Lt pirkėjas sumokėjo prieš pasirašant sutartį, pervesdamas pinigines lėšas į pardavėjo sąskaitą Palangos kredito unijoje, nurodydamas mokėjimo paskirtį – paskolos daliai pagal 2011-11-07 paskolos sutartį Nr. 11-00137 padengti, pirkėjas sumokėjo pardavėjui likusius 34 686 Lt prieš pasirašant sutartį pagal buto Nr. 12 2011-11-23 sutartį ir likusius 34 614 Lt prieš pasirašant sutartį pagal buto Nr. 19 2011-11-23 sutartį; šių sutarčių sudarymo išlaidas 1 137 Lt (568,50 Lt x 2) sumokėjo grynaisiais pinigais pirkėjas);

3) pagal 2012-12-12 buto su terasa ir sandėliuko pirkimo–pardavimo sutartį nupirko iš UAB „B1“ butą su terasa, esantį (duomenys neskelbtini), ir sandėliuką už 235 000 Lt. Lėšos už nekilnojamąjį turtą ir sutarties sudarymo 1 144,3 Lt išlaidos pagal 2012-12-12 sutartį pirkėjo sumokėtos grynaisiais pinigais;

4) pagal 2012-05-31 pirkimo–pardavimo ir naudojimosi tvarkos nustatymo sutartį A. K. sutuoktinė A. N. asmeninės nuosavybės teise nupirko iš T. S. 10000/17143 dalį žemės sklypo, bendras plotas 1,92 ha, esančio (duomenys neskelbtini), už 1 070 Lt, kuriuos T. S. ir 534 Lt notarines išlaidas A. N. sumokėjo prieš pasirašant sutartį grynaisiais pinigais. Patikrinimo metu, remiantis Pareiškėjo ir A. N. paaiškinimais, nustatyta, jog nekilnojamas turtas buvo įsigytas iš abiejų sutuoktinių piniginių lėšų, todėl vertinta, kad A. N. asmenine nuosavybės teise įsigytas turtas buvo įsigytas iš abiejų sutuoktinių piniginių lėšų. Taip pat patikrinimo metu nustatyta, jog tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjas su sutuoktine grynaisiais pinigais išlaidas patyrė transporto priemonėms įsigyti 17 561,38 Lt 2010 m. (patikrinimo akto 11–12 psl.), įnešdami į valdomas įmones pinigines lėšas 113 105 Lt 2010 m. bei patirdami kitokio pobūdžio išlaidas (pavyzdžiui vartojimo išlaidas, kurios apskaičiuotas pagal statistines vartojimo išlaidas pensijos ribose, atėmus patirtas vartojimo išlaidas per banką). Apskaičiuotos Pareiškėjo ir jo sutuoktinės patirtos išlaidos tikrinamuoju laikotarpiu viršijo jų pajamas, tai yra 2010 m – 168111,87 Lt, 2011 m. – 240843,09 Lt, 2012 m. – 248 352,57 Lt, todėl Inspekcija pripažino šias pinigų sumas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamomis, kurių kilmė nepagrįsta juridinę galią turinčiais dokumentais.

Pareiškėjas nesutinka su Inspekcijos sprendimu, laikydamasis pozicijos, kad mokesčių administratorius nepagrįstai nepripažino Pareiškėjo ir jo sutuoktinės nurodytų pajamų šaltinių, t. y. tai, kad Pareiškėjas nuo 1991 m. važinėjo pas motiną į Almatą (Kazachstaną) ir iš ten iki

2012 m. parsivežė 150 000 JAV dolerių, nes mama jį rėmė materialiai (pinigai buvo gauti už mamos buto ir žemės sklypo / sodo namo realizavimą). Pasak skundo, Pareiškėjas pateikė visus paaiškinimus bei faktinių aplinkybių dėl gautų pajamų pagrindimą dokumentais, tuo tarpu mokesčių administratorius nepagrįstai reikalavo iš Pareiškėjo piniginių lėšų apskaitos, jos tvarkymo ir registravimo, nors tokie reikalavimai nėra reglamentuoti. Pareiškėjo teigimu, jis turi teisę pasirinkti tinkamiausią pinigų gavimo / atsivežimo būdą (grynaisiais ar bankiniu pavedimu). Taip pat posėdžio metu Pareiškėjo atstovė (taip pat Pareiškėjo sutuoktinė) pasisakė dėl Pareiškėjo sutuoktinės gautų paskolų ir dovanų iš sesers ir brolio, kurių mokesčių administratoriaus nepripažino realiais pajamų šaltiniais. Pareiškėjas nurodė argumentus dėl mokesčių administratoriaus jam skirtos baudos dydžio, paaiškindamas, jog vykdė visus mokesčių administratoriaus nurodymus, netrukdyt vykdėti mokestinio patikrinimo, geranoriškai bendradarbiavo patikrinimo metu, todėl jam turėjo būti skiriama minimali bauda.

Komisija, atsižvelgdama į tai, jog Pareiškėjas skunde yra išdėstęs konkrečius nesutikimo su Inspekcijos sprendimu motyvus (juos kartu su atstove, taip pat sutuoktine A. N. konkretizavo ir posėdžio Komisijoje metu); Pareiškėjas neginčija Inspekcijos patikrinimo metu taikytų teisės aktų (MAĮ 70 str. 1 dalis) aiškinimo ir taikymo, o faktinės su Pareiškėjo apmokestinimu susijusios aplinkybės yra detalios aptartos mokesčių administratoriaus patikrinimo akte (skundžiamame sprendime bei Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje), vengdama pasikartojimų, šioje sprendimo dalyje dėl aptartų aplinkybių nepasisakys, Inspekcijos sprendimo pagrįstumą vertins, atsižvelgiant į Pareiškėjo nurodytus nesutikimo su Inspekcijos sprendimu motyvus.

Dėl Pareiškėjo iš motinos A. K. gautų pinigų. Dėl grynujų pinigų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžia (2010-01-01)

Kaip matyti, iš byloje esančios medžiagos, atlikto Pareiškėjo mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratorius, vertindamas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės tikrinamuoju laikotarpiu turėtoms išlaidoms panaudotų pajamų šaltinius, siekė nustatyti bendrą sutuoktinių turėtų piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2010-01-01). Tuo tikslu buvo vertinama Inspekcijos duomenų bazėse esanti informacija, kredito įstaigų pateikti sąskaitų išrašai, kita surinkta informacija (paaiškinimai, užsienio mokesčių administratoriaus pateikti duomenys), atlikta 2004–2009 m. pajamų–išlaidų analizė, bei buvo nustatyta, kad 2004–2009 m. bendros sutuoktinių patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 107 301,14 Lt, o likutis banko sąskaitose 16 039,34 Lt, todėl grynujų pinigų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžia nebuvo pripažinta. Kaip matyti, Pareiškėjas, nesutikdamas su nustatytu tokiu 2010-01-01 grynujų pinigų likučiu, skunde laikėsi pozicijos, jog mokesčių administratoriaus argumentai dėl pajamų šaltinio iš motinos, gyvenusios Almatoje, Kazachstano Respublikoje, yra nepagrįsti, nes mokesčių administratorius pats patikrino faktus, jog Pareiškėjas tikrintu laikotarpiu nuolat važinėjo į Almatą, todėl lankydamsis Almatoje nuo 1991 metų ir kiekvieną kartą į Lietuvą atsiveždamas apie 10 000 Eur sumą, jis objektyviai galėjo turėti apie 150 000 Eur.

Pastebėtina, jog Pareiškėjas mokestinio patikrinimo metu 2016-01-20 teiktame paaiškiniame Nr. (4.65)-339-KD-106, grįsdamas pajamų šaltinius, nurodė, kad nuo 1991–2012 m. važinėjo 1–2 kartus per metus į Almatą pas motiną, kuri jį rėmė materialiai, ir kiekvienos kelionės metu Pareiškėjas atveždavo į Lietuvą motinos padovanotas pinigines lėšas, o per minėtą laiką jis teigė parvežęs apie 70 000 Lt. Iš byloje esančio Pareiškėjo 2012-09-14 papildomo liudytojo apklausos protokolo matyti, jog jis teigė, kad jo motina B. K. pardavė butą, esantį (duomenys neskelbtini); praėjus 7 metams ji pardavė sodą, esantį Almatoje (kooperatyvas „D1“), ir už nekilnojamąjį turtą bendroje sumoje ji gavo apie 200 000 JAV dolerių, kurie praktiškai visi atiteko Pareiškėjui ir jis juos dalimis pervežė į Lietuvą (150 000 JAV dolerių). Pasisakydama dėl šių aplinkybių, Komisija pažymi, jog Pareiškėjo parodymai dėl galimai sukauptos sumos, atvežtos iš Kazachstano Respublikos, jos įvežimo būdo keitėsi, nes pats Pareiškėjas Komisijos posėdžio metu negalėjo konkrečiai pasakyti, kokią pinigų sumą iš jo įrodinėjamo pajamų šaltinio jis turėjo sukaukęs 2003-12-31 (kada mokesčių mokėtojai privalėjo deklaruoti turėtą turtą, sukauptas lėšas, didesnes nei 50 000 Lt), teigdamas, jog tai galėjo būti apie 75 000 JAV dolerių suma. Taip pat iš byloje esančių Pareiškėjo paaiškinimų negalima konkrečiai nustatyti, kokia valiuta buvo

vežamos iš Kazachstano jo nurodytos lėšos, nes Pareiškėjo parodymai dėl įvežamų lėšų valiutos kito: pavyzdžiui: 2012-09-14 liudytojo apklausos protokole Pareiškėjas buvo nurodęs, kad mama jam duodavo nacionaline valiuta, o jis juos keisdavo į eurus ir pervežimo suma buvo apie 10 000 Eur; 2016-01-20 paaiškinime, nenurodė atvežamų lėšų valiutos, tik nurodė, kad per 1991–2012 m. atsivežė į Vilnių 70 000 Lt; skunde Komisijai ir posėdžio Komisijoje metu paaiškino, kad pinigai buvo vežami JAV doleriais (nes vietinės valiutos konvertavimas kitose šalyse yra komplikuoatas). Be to, skirtinguose paaiškinimuose / parodymuose (įvairioms institucijoms), Pareiškėjas nurodė skirtingą kelionių į Kazachstaną organizavimą, pavyzdžiui: 2012-09-14 liudytojo apklausos protokole Pareiškėjas nurodė, kad jo pagrindinis maršrutas į Almatą buvo per Rygos miestą, arba skrisdavo per Maskvą, kartais važiuodavo traukiniu, skrisdavo pas mamą dažnai – per paskutinius 5 metus buvo Almatoje 3 kartus, tačiau 2014-12-02 liudytojo papildomos apklausos protokole Pareiškėjas jau teigė 2012 m. skridęs į Kazachstaną per Latvijos miestą Rygą, tai buvo pirmas ir paskutinis kartas, kai jis skrido per Latviją į Kazachstaną. Tuo tarpu 2016-01-20 paaiškinime Nr. (4.65)-339-KD-106 Pareiškėjas teigė, kad nuo 1991 m. iki 2012 m. važinėdavo į Almatą pas savo mamą 1–2 kartus per metus. Pareiškėjo sutuoktinė A. N. dėl sutuoktinio piniginių lėšų 2016-01-14 paaiškinime taip pat nurodė, kad pas vyrą Aleksandrą buvo pakankamai jo motinos dovanotų pinigų, nes nuo 1991 metų jis lankėsi Almatoje kasmet, net dažniau. Komisijos posėdžio metu Pareiškėjas jau nurodė naujas aplinkybes dėl motinos dovanotų piniginių lėšų atvežimo į Lietuvą, t. y. kad laikotarpiu nuo 1991 m. iki 2012 m. ne tik jis pats dažnai vyko į Kazachstaną ir kiekvieną kartą grįždamas į Lietuvą parsiveždavo pinigų iki būtinos deklaruoti sumos (iki 10 000 Eur), bet į Lietuvą atvykdavo ir jo seserys su vyrais, taip pat jis vyko į Baltarusiją pas mamą, nes ji kurį laiką gyveno Baltarusijoje. Įvertinus mokesčių administratoriaus duomenis apie Pareiškėjo tikrintu laikotarpiu Lietuvos Respublikos sienos kirtimus, pastebėtina, jog tik 2010 ir 2012 metais Pareiškėjas buvo išvykęs maždaug mėnesio laikotarpiui (2010-09-17 – išvykimas, 2010-10-21 – atvykimas; 2012-08-09 – išvykimas, 2012-09-06 – atvykimas), tuo tarpu 2011 metais Pareiškėjas iš Lietuvos išvyko 2011-11-18 (Kybartų tarptautinis PKP, Kybartų U, Lazdijų rinktinė) ir atvyko 2011-11-19 (Kybartų tarptautinis PKP, Kybartų U, Lazdijų rinktinė), t. y. sekančią dieną, todėl nelogiška, kad Pareiškėjas vieną dieną išvykęs į Rusiją (Kaliningradą), jau sekančią dieną grįžtų per tą patį pasienio kontrolės punktą, bet jau apsilankęs Kazachstane. Pažymėtina, jog pats Pareiškėjas mokesčių administratoriui neteikė įrodymų apie, pasak jo paties, dažną lankymąsi Kazachstano Respublikoje iki tikrinto laikotarpio, kaip nepateikė ir tiesioginių įrodymų apie piniginių lėšų atsivežimą iš minėtos valstybės. Tuo tarpu mokesčių administratorius patikrinimo metu nenustatė Pareiškėjo piniginių lėšų atsivežimo iš Kazachstano Respublikos fakto.

Taip pat dėl Pareiškėjo argumento apie jo nurodytas iš motinos gautas lėšas paminėtina, jog Pareiškėjas skunde Komisijai nurodė, kad jau nuo 1986 metų jis sutiko, kad motinos turimas turtas (butas, žemės sklypas ir sodo namas) būtų perleidžiamas jo seserims ir atsisakė nuo palikimo, dėl ko nuo 1991 metų atvažiavęs į Almatą gaudavo pinigus (mokėdavo mama ir sesės). Pareiškėjas 2012-09-04 papildomame liudytojo apklausos protokole teigė, kad B. K. (jo motina) butą, esantį (duomenys neskelbtini), pardavė 12 ar 15 metų atgal, o praėjus 7 metams ji pardavė sodą, esantį Almatoje (kooperatyvas „D1“). Tačiau byloje nėra duomenų apie Pareiškėjo nurodyto turto pardavimą. Mokesčių administratorius yra gavęs atsakymą į paklausimą iš Kazachstano Respublikos mokesčių administratoriaus, kuriame fiksuota, jog A. K. (Pareiškėjo motina, mirusi 2012-08-14) gyveno adresu: (duomenys neskelbtini), Kazachstano Respublikoje, tačiau 2011–2016 m. laikotarpiu jos vardu kokie nors nekilnojamojo turto objektai neregistruoti. Be to, nurodyta, jog laikotarpiu nuo 1996-03-25 iki 2007-05-29 adresu: (duomenys neskelbtini), A. K. vardu buvo užregistruotas žemės sklypas ir privatus namas, kurie pagal 2007-05-11 dovanojimo sutartį Nr. 8250 perleisti N. S. P. (Pareiškėjo sesuo). Byloje duomenų, kad realiai B. K. būtų gavusi, kokias nors pajamas už turėtą nekilnojamąjį turtą, nėra. Taigi, nors Pareiškėjas laikosi pozicijos, jog pinigines lėšas jau nuo 1991 m. jam motina dovanojo, gavusi pajamų už parduotą turtą, tačiau, mokesčių administratoriaus duomenimis, namas su sklypu, priklausę Pareiškėjo motinai, nebuvo parduoti tuo laikotarpiu, kada Pareiškėjas teigė gaudavęs pinigus. Taigi, byloje nėra pakankamų ir įtikinamų, juridinę galią turinčių įrodymų, jog Pareiškėjo mama

galėjo turėti 150 000 JAV dolerių sumą, o Pareiškėjo paaiškinimai apie piniginių lėšų dovanojimo aplinkybes yra prieštaringi, todėl, nenustačius realaus piniginių lėšų perdavimo fakto ir aplinkybių, jog Pareiškėjo mama galėjo disponuoti nurodytomis lėšomis, darytina išvada, kad mokesčių administratorius pagrįstai nepripažino Pareiškėjo nurodyto pajamų šaltinio.

Pareiškėjas pats nepateikė jokie realaus įrodymo dėl pinigų perdavimo jam, ar gautų pinigų konvertavimo į Lietuvoje naudojamą valiutą, kuri, kaip pastebėjo mokesčių administratorius, Pareiškėjo nurodytu pinigų įvežimo laikotarpiu kito. Pabrėžtina ir tai, jog Pareiškėjo įrodinėjamas piniginių lėšų gavimo faktas nebuvo deklaruotos mokesčių deklaracijose, t. y. Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nėra teikę mokesčio deklaracijų, kuriose būtų deklaravęs iš Pareiškėjo mamos gautas pajamas, pavyzdžiui, nebuvo pateikta Pareiškėjo (šeimoms) vienkartinė 2003-12-31 turėto turto deklaracija, nors, remiantis Pareiškėjo paaiškinimuose nurodytomis aplinkybėmis apie pinigų įvežimo dažnumą, laiko tarpą ir pinigų kiekį, deklaracijos pateikimo momentu turėjo būti susidariusi deklaruotina suma 50000 Lt suma, kurią reikėjo deklaruoti 2003-12-31 turėto turto vienkartinėje deklaracijoje.

Sutiktina su Pareiškėjo skundo argumentais, jog jis neturėjo pareigos laikyti savo lėšas banko sąskaitoje, tvarkyti apskaitą ir pan., tačiau vertinant tai, kad minėtomis pajamomis Pareiškėjas su sutuoktine grindė tikrinamuoju laikotarpiu patirtas išlaidas, atsižvelgiant į LVAT praktiką dėl mokesčių mokėtojo įpareigojimo pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius (pavyzdžiui: 2011-09-05 nutartis adm. byloje Nr. A-575-928/2011, 2017-04-24 nutartis adm. byloje Nr. eA-488-556/2017) pabrėžtina, jog Pareiškėjas turėjo pareigą pateikti nekeliančius abejonės faktinius duomenis, suponuojančius išvadą, kad jis realiai turėjo ginčo sumas, turėti pinigų gavimo faktą patvirtinančius dokumentus. Be to, pabrėžtina ir tai, jog LVAT praktikoje laikomasi pozicijos, kad tais atvejais, kai mokėtojas pasirenka lėšų suteikimo / gavimo grynaisiais pinigais būdą, būtent jam tenka įrodinėjimo našta realų lėšų perdavimą pagrįsti leistiniais ir tinkamais įrodymais (LVAT 2013-04-15 nutartis adm. byloje Nr. A-602-27/2013, 2015-12-28 nutartis adm. byloje Nr. A-1305-602/2015, 2016-02-08 nutartis adm. byloje Nr. A-145-602/2016). Atsižvelgiant į tai, jog nėra pateikti įrodymai, pagrindžiantys dovanotų lėšų perdavimą Pareiškėjui, konstatuotina, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateikta versija apie grynaisiais pinigais gautą dovaną iš artimos giminaitės vertintina kaip gynybinė pozicija, todėl į ją atsižvelgti Komisija neturi pagrindo.

Dėl Pareiškėjo argumento, kad nebuvo pripažintas nei vienas centas iš atsivežtų jo motinos dovanotų pinigų (150 000 JAV dolerių), pastebėtina, jog patikrinimo metu mokesčių administratorius Pareiškėjui ir jo sutuoktinei pripažino, jog sutuoktinių piniginių lėšų likutis 2003-12-31 galėjo siekti iki 100 000 Lt (50 000 Lt x 2), iš kurių 99 997,9 Lt ne banke ir 2,1 Lt banke, tai yra mokesčių administratorius yra pripažinęs Pareiškėjo ir jo sutuoktinės turėtą pajamų likutį, kuris galimai galėjo būti susidaręs ir iš Pareiškėjo nurodyto šaltinio.

Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, Komisija neturi pagrindo kitaip vertinti byloje nustatytų aplinkybių dėl Pareiškėjo nurodytų gautų dovanotų pajamų iš motinos, nei jas vertino mokesčių administratorius. Atitinkamai konstatuotina, jog mokesčių administratorius, įvertinęs sutuoktinių 2004–2009 m. laikotarpiu disponuojamą turtą, galimą piniginių lėšų likutį, gautas pajamas ir patirtas išlaidas, pagrįstai konstatavo, kad sutuoktiniai neturėjo piniginių lėšų ne banko įstaigose, bei banke esantis likutis sudarė 16 039,34 Lt.

Dėl tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjo sutuoktinės iš brolio ir sesers gautų dovanų / paskolų

Kaip minėta, Pareiškėjas su sutuoktine grįsdami pajamų šaltinius tikrinamuoju laikotarpiu patirtoms išlaidoms padengti, nurodė A. N. brolio F. N. A. N. dovanotus pinigus ir suteiktą paskolą bei A. N. sesers I. D. suteiktą paskolą, pateikdami Pareiškėjo sutuoktinės su seserimi 2011-11-01 pasirašytą, notariškai nepatvirtintą paskolos sutartį dėl 70 000 Lt paskolos suteikimo (grąžinimo terminas iki 2017-11-01, nurodytas paskolos tikslas „gyvenamojo namo statybai (duomenys neskelbtini). Pareiškėjo sutuoktinės su broliu tos pačios datos paskolos sutartį dėl 100 000 Lt paskolos suteikimo (žemės ūkiui ir ūkio gerbūviui vystyti, grąžinimo terminas iki 2018-11-01) bei 2011-10-03 dovanojimo sutartį, pagal kurią Pareiškėjo sutuoktinei brolis F. N. padovanojo 50 000 Lt neatlygintinai bizniui plėsti, žemės ūkiui vystyti. Abiejose paskolos

sutartyse nurodyta, jog pinigai buvo perduoti Pareiškėjo sutuoktinei grynaisiais, o F. N. 2016-05-02 paaiškinime (4.65)339-KD-1051 nurodė, jog pagal dovanojimo sutartį sesei A. N. padovanojo pinigus iš bute laikytų grynųjų pinigų. Ginčui aktualių dovanotų ir paskolintų pinigų gavimo faktas nebuvo fiksuotas Pareiškėjo ar jo sutuoktinės bankinių sąskaitų išrašuose ar kituose juridinę galią turinčiuose dokumentuose, išskyrus Pareiškėjo sutuoktinės pateiktose sutartyse.

Pažymėtina, jog Vilniaus AVMI atliko I. D. operatyvų patikrinimą (2016-09-28 ataskaita Nr. FR0760-7871), kurio metu įvertino A. N. sesers finansines galimybes suteikti minėtą paskolą 2011-11-01. Nors I. D. 2016-05-10 paaiškinime Nr. (4.65) 339-KD-1114 patvirtino, kad savo seseriai 2011-11-01 pagal jos prašymą paskolino 70 000 Lt iš 1997-03-13 pardavus nekilnojamąjį turtą gautų 30 000 Lt pajamų ir iš nekilnojamojo turto nuomos gautų 40 000 Lt pajamų, tačiau mokesčių administratorius, įvertinęs informaciją apie I. D. gautas pajamas, patirtas išlaidas, nustatė, kad I. D. negalėjo suteikti 70 000 Lt paskolos. Mokesčių administratorius nustatė, jog 1997-03-13 gautas nekilnojamojo turto pardavimo pajamas I. D. sumokėjo grynaisiais prieš pasirašydama 1997-06-04 pirkimo–pardavimo sutartį, kuria ji su savo dukra Lidija įsigijo butą už 62 000 Lt. Mokesčių administratorius nustatė, kad tariamos paskolos suteikimo metu I. D. galėjo turėti ne banke tik iki 30738,80 Lt. Todėl operatyvaus patikrinimo metu nustačius, jog I. D. neturėjo finansinių galimybių suteikti sutartyje nurodyto dydžio paskolą Pareiškėjo sutuoktinei, nepateikus jokių objektyvių šių lėšų perdavimą patvirtinančių įrodymų, Komisija sutinka su mokesčių administratoriaus sprendimu nepripažinti šio Pareiškėjo / jo sutuoktinės nurodyto pajamų šaltinio realiu.

Dėl nurodytų Pareiškėjo sutuoktinės sutarčių su broliu F. N. įvertinimo, pažymėtina, jog Vilniaus AVMI tuo tikslu atliko pastarojo asmens mokestinį tyrimą (2016-10-13 mokestinio tyrimo ataskaita Nr. FR0686-2034) ir, įvertinusi Pareiškėjo sutuoktinės pateiktą 2016-01-14 paaiškinimą Nr. (4.65)-339-KD-104, F. N. pateiktą 2016-05-02 paaiškinimą (4.65)339-KD-1051, F. N. bankų sąskaitų išrašus, nustatė, kad dovanai ir paskolai suteikti F. N. buvo nurodęs pinigus, gautus iš 2008-04-05 savo dukros B. E. . Todėl papildomai buvo atliktas ir B. E. mokestinis tyrimas (Vilniaus AVMI 2016-10-13 mokestinio tyrimo ataskaita Nr. FR0686-2026). Mokesčių administratorius, atsižvelgęs į minėtuose mokestiniuose tyrimuose nustatytas aplinkybes dėl B. E. 251 200 Lt piniginių lėšų pervedimo (dalimis 2008-04-09, 2008-04-11, 2008-04-12) tėvui F. N. , jų išgryninimo 2008-04-14, F. N. vardu 2008-04-30 įsigyto nekilnojamojo turto už 400 000 Lt, kuris jau 2008-05-13 buvo pagal dovanojimo sutartį padovanotas B. E. , F. N. 2016-05-02 paaiškinimą, kad 2008 m. jo vardu įsigytas nekilnojamasis turtas ne iš jo piniginių lėšų, o iš dukters, t. y. B. E. , kuri tuo metu gyveno užsienyje ir negalėjo fiziškai įforminti pirkimo–pardavimo sutarties savo vardu, konstatavo, jog tarp A. N. ir F. N. sudarytose 2011-11-01 paskolos sutartyje bei 2011-10-03 dovanojimo sutartyje ūkinės operacijos realiai neįvyko. Šią mokesčių administratoriaus poziciją papildomai patvirtino ir tai, kad Pareiškėjo sutuoktinė 2011 metais neva gautos dovanos nedeklaravo (kaip neapmokestinamų pajamų) bei nepateikė mokesčių administratoriui pranešimo apie pajamų šaltinius pagal MAĮ 28, 41, 55, 68, 87, 89, 101, 104¹, 104², 129, 131, 154 straipsnių ir priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 55¹ ir 61¹ straipsniais ir 56, 57, 58, 59, 60 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymą.

Komisija, vertindama Pareiškėjo ir jo atstovės Komisijos posėdžio metu pateiktus argumentus, pažymi, jog vien aplinkybės, jog Pareiškėjo sutuoktinės nurodyti asmenys yra pateikę patvirtinimus apie paskolintas / padovanotas pinigines lėšas, įvertinus tai, kad sutartyse nurodytus asmenis sieja giminystės ryšiai, kurie, kaip teigė Pareiškėjo sutuoktinė, yra labai artimi, neįrodo minėtų patvirtinimų objektyvumo. Sutiktina su mokesčių administratoriaus pozicija, jog Pareiškėjo sutuoktinės sesuo ir brolis, teikdami paaiškinimus apie savo finansinius išteklius, galėjo būti suinteresuoti nurodyti Pareiškėjo sutuoktinei, todėl ir Pareiškėjui, palankias bei jų poziciją patvirtinančias aplinkybes, ir visų kitų mokesčių administratoriaus byloje surinktų įrodymų ir nustatytų aplinkybių kontekste, nesudaro pagrindo teigti, kad Pareiškėjas bei jo sutuoktinė savo pareigas pagrįsti realų lėšų gavimą leistiniais ir tinkamais įrodymais įvykdė tinkamai. Todėl konstatuotina, kad mokesčių administratoriaus išvados dėl to, kad Pareiškėjas nepagrindė atitinkamų turto įsigijimo šaltinių (paskolų ir dovanos) juridinę galią turinčiais dokumentais, yra pagrįstos.

Dėl Pareiškėjui paskirtos baudos dydžio. Pareiškėjas nesutinka su jam paskirtos baudos dydžiu, akcentuodamas, kad baudos dydį didinančios aplinkybės Inspekcijos sprendime siejamos su Pareiškėjo siektu tikslu ir žalos dydžiu, tačiau nekonkretizuota, koks tai tikslas ir kodėl jis vertinamas kaip sunkinanti aplinkybė. Kaip matyti iš patikrinimo akto, mokesčių administratorius nurodė tik Pareiškėjo atsakomybę lengvinančią aplinkybę, t. y., jog mokesčių mokėtojas bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi. Iš Inspekcijos sprendime nurodytos informacijos matyti, jog skirtos 30 procentų baudos dydį Inspekcija motyvavo nurodyta Pareiškėjo atsakomybę lengvinančia aplinkybe bei sprendime konstatuota sunkinančia aplinkybe – ginčijamu pažeidimu siektu tikslu ir mastu, padarytos žalos dydžiu, nuolatiniu išlaidų viršijimu, t. y. pažeidimo pobūdžiu. Pasisakant dėl Inspekcijos nurodytų aplinkybių, pažymėtina, kad LVAT praktikoje laikomasi pozicijos, jog pažeidimo padarymo būdą kvalifikuojant kaip atsakomybę sunkinančią ir baudą didinančią aplinkybę, mokėtojo atsakomybė būtų nepagrįstai apsunkinta jo paties padaryta neleistina veika, todėl, LVAT nuomone, didinti baudos dydį dėl pažeidimo pobūdžio yra nepagrįsta (LVAT 2012-06-28 nutartis adm. byloje Nr. A-602-2285/2012). Atsižvelgiant į šias teismų praktikos nuostatas, vertinti šias aplinkybes kaip didinančias baudos dydį, nėra pakankamo pagrindo. Nors Inspekcija sprendime vertino, jog Pareiškėjo teikti paaiškinimai buvo prieštaringi, tačiau neneigė patikrinimo akte užfiksuoto Pareiškėjo bendradarbiavimo su mokesčių administratoriumi fakto. Įvertinus aptartas aplinkybes, vadovaujantis protingumo ir teisingumo kriterijais, konstatuotina, jog ginčo atveju baudos skyrimu numatyti tikslai bus pasiekti Pareiškėjui skiriant 10 proc. GPM baudą, todėl Inspekcijos sprendimo nurodymas sumokėti 4 283 Eur GPM baudą keistinas į nurodymą sumokėti 1 428 Eur baudą (14 277,40 x 10 proc.).

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 str. 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-09-15 sprendimu Nr. (21.131-31-5) FR0682-375 nurodytą sumokėti 14 277,40 Eur GPM, 7 810,19 Eur GPM delspinigius.
2. Pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-09-15 sprendimo Nr. (21.131-31-5) FR0682-375 nurodymą sumokėti 4 283 Eur GPM baudą į nurodymą sumokėti 1 428 Eur GPM baudą.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 str. 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Galiauskaitė

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosylienė